

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА – САДОК «СОФІЯ»

ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВАННЯ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ НА ТРАДИЦІЯХ
УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА
(методичний посібник)

Львів 2009

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА – САДОК «СОФІЯ»

ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВАННЯ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ НА ТРАДИЦІЯХ
УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА
(методичний посібник)

Львів 2009

У цьому посібнику розкрито історію створення шкільного козацтва, сформульовані напрямки та методи роботи організації, метою якої є виховання національно свідомого громадянина України.

До роботи додаються зразки проектів, що є складовими виховної роботи НВК "Школа - садочок "СОФІЯ".

Рекомендовано для використання у роботі шкіл,
коледжів та ліцеїв.

Форми і методи виховання учнівської молоді на традиціях українського козацтва (методичний посібник). Укладач Гавриляк Н.М., - НВК "Школа - садочок "СОФІЯ", 2009 - 64 с.

Рекомендовано до друку педагогічною радою.
Протокол №7 від "28" жовтня 2009 р.

Рецензенти:

Гриза Л.С. - завідувач кабінетом КМД ЛОППО.

Васильєва А.В. - методист ІМЦО м. Львова.

В Україні, як і в інших країнах світу, склалася система виховання, у якій втілилася самобутність народу. Нині під впливом глибинних національно-виховних традицій відроджується національна система виховання, функціонування якої відповідає таким реаліям сьогодення, як перехід України до ринкових відносин, відродження в усіх сферах життя українського суспільства і процес розбудови незалежної держави. В її основі – український ідеал.

“Національне і громадянське виховання є одним із головних пріоритетів і органічним компонентом розвитку освіти. Воно має бути спрямоване на формування в дітей та молоді сучасного світогляду, ідей, поглядів, переконань, заснованих на найцінніших надбаннях вітчизняної і світової культури. В основу національного і громадянського виховання мають бути покладені принципи гуманізму, демократизму, єдності сім’ї і школи, наступності та спадкоємності поколінь.

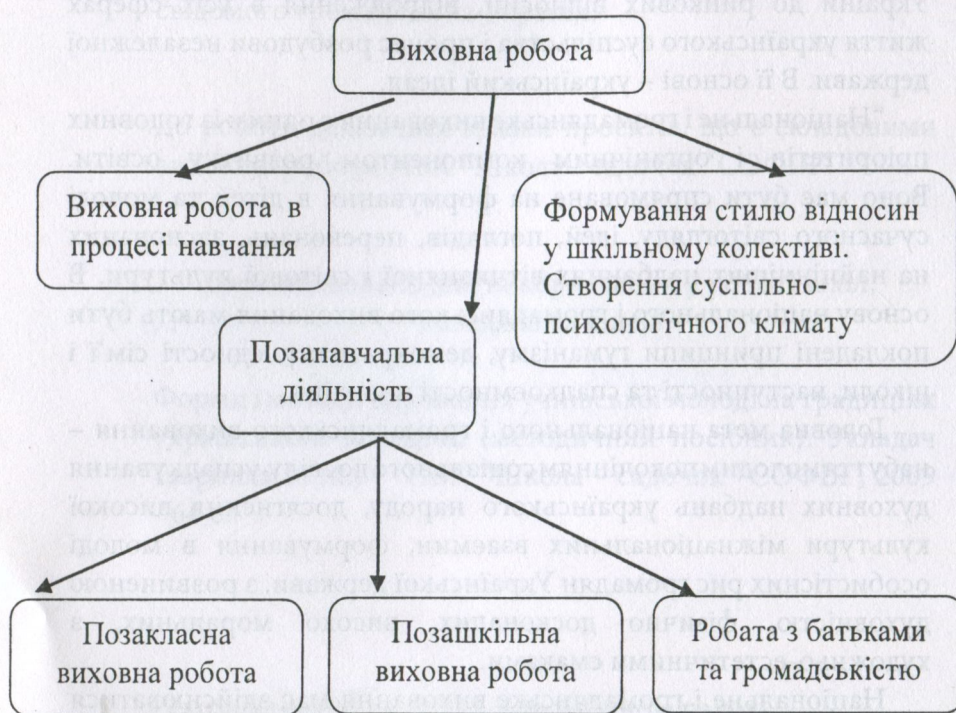
Головна мета національного і громадянського виховання – набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування в молоді особистісних рис громадян Української держави, з розвинутою духовністю, фізично досконалих, високо моральних, з художньо-естетичними смаками.

Національне і громадянське виховання має здійснюватися впродовж усього процесу навчання дітей та молоді. Воно має забезпечити всебічний розвиток, гармонійність і цілісність особистості, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності й культури, формування громадянина України, здатного до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності (Національна доктрина розвитку освіти України у ХХ І ст.).

Керуючись цим принципом педагогічний колектив школи поставив перед собою завдання забезпечувати виховання національно свідомої, активної, ініціативної особистості,

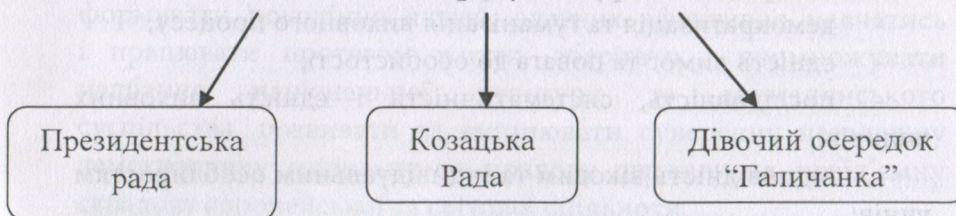
спроможної вибирати нестандартні рішення і володіти організаторськими вміннями. Тому свою виховну роботу педагогічний колектив буде:

Основні положення виховної системи школи:

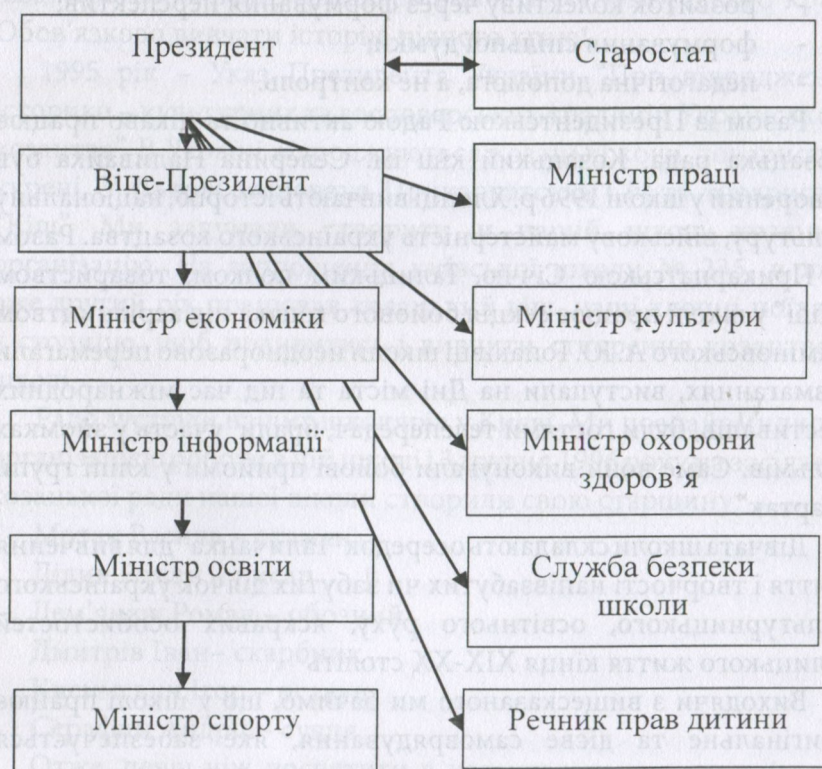

Важливе значення для виховання учнів у школі має учнівське самоврядування, адже це реальний процес залучення учнів до громадських справ, забезпечення активної позиції школярів і їхніх представницьких органів у житті і комплексній діяльності, це самостійне начало у діяльності учнівського колективу.

Учнівське самоврядування школи

1998 року у школі з ініціативи учнів був створений учнівський Парламент

Опікун самоврядування: Гавриляк Н. М.

Наш Парламент керується принципами:

- демократизація та гуманізація виховного процесу;
- єдність вимог та повага до особистості;
- послідовність, систематичність і єдність виховних впливів;
- відповідність віковим та індивідуальним особливостям учнів;
- свідомість, самодіяльність, активність учнів;
- партнерство;
- робота з активом;
- розвиток колективу через формування перспектив;
- формування спільної думки;
- педагогічна допомога, а не контроль.

Разом із Президентською Радою активно та цікаво працює Козацька рада. Козацький кіш ім. Северина Наливайка був створений у школі 1996 р. Хлопці вивчають історію, національну культуру, військову майстерність українського козацтва. Разом із Прикарпатською Січчю, Галицьким полком, товариством “Кіш” у школі працює секція бойового гопака під керівництвом Каміновського А. Ю. Гопаківці школи неодноразово перемагали у змаганнях, виступали на Дні міста та під час міжнародних фестивалів, були гостями телепередач, брали участь у зйомках фільмів. Саме вони виконували бойові прийоми у кліпі групи “Тартак”.

Дівчата школи складають осередок “Галичанка” для вивчення життя і творчості напівзабутих чи забутих діячок українського культурницького, освітнього руху, яскравих особистостей галицького життя кінця XIX-XX століть

Виходячи з вищесказаного ми бачимо, що у школі працює оригінальне та дієве самоврядування, яке забезпечується співпрацею педагогічного та учнівського колективів.

Цікавим є створення Козацької організації у школі.

Йшов четвертий рік незалежності України. Школа жила, творила, виховувала. Вчителі удосконалювали нові методи

навчання, розвиваючи маленькі особистості, намагались формувати покоління людей, здатних ефективно навчатись і працювати протягом життя, зберігати і примножувати надбання національної культури та громадянського суспільства, розвивати та зміцнювати суверенну незалежну демократичну соціальну та правову державу як невід'ємну складову європейської та світової спільноти.

Учні та вчителі твердо вірили, що в школі потрібне учнівське самоврядування, яке би розвивало організаційні здібності, почуття відповідальності, формувати потребу бути корисним людям, суспільству, державі та вивчати історію рідного краю. Обов'язково вивчати історію рідного краю!

1995 рік – Указ Президента України “Про відродження історико – культурних та господарських традицій Українського козацтва”. В Україні відроджуються козацькі коші, товариства, курені. У Львові заснована Прикарпатська Січ та товариство “Кіш”. Ми задумали створити у нашій школі козацьку організацію. На запрошення київської школи № 235, в якій вже другий рік працював козацький кіш, наші хлопці поїхали у столицю, щоб подивитись і вивчити створення козацтва в школі.

Радо зустріли наших школярів у Києві. Ми познайомились з організацією роботи в цій школі і 3 грудня 1996 року на засіданні козацької ради нашої школи створили свою старшину:

Мотак Василь – отаман

Дідик Роман – писар

Дем'янюк Роман – обозний

Дмитрів Іван – скарбник

Кисимевич Ігор – осавул

Серафим Андрій – суддя

Отже, перш ніж посвятити в козацтво наших хлопців, ми вивчили досвід.

Кодекс лицарської честі:

- Люби Бога, Націю, Україну;
- Шануй віру і звичаї народу;
- Май свою національну і людську гідність;
- Будь готовим захищати слабких, турбуватись про молодших;
- Виховуй шляхетне ставлення до дівчини, жінки, матері, бережи їх гідність;
- Слухай накази отамана, поважай старших та поради наставників;
- Будь вірним ідеям, принципам народної моралі, духовності;
- Відстоюй повну свободу і незалежність особистості, народу, держави;
- Кріпи свій характер і волю;
- Будь хоробрим і відважним, мужнім і невтомним;
- Понад усе цінуй козачу честь;
- Будь лицарем до супротивника, зважай на жорстоких і лихих;
- Будь ревним охоронцем рідної природи;
- Охороняй пам'ятки козащини, бережи пам'ятки історії та культури.

Також встановили обов'язки всіх козаків коша та куреня:

Отаман – здійснює загальне керівництво козацьким товариством;

Писар – веде канцелярію і разом з отаманом здійснює заходи статутної діяльності товариства. Це головний розпорядник, адміністратор і координатор діяльності організації;

Обозний – відає господарством та природоохоронною діяльністю козацтва школи;

Скарбник – стежить за поведінкою козаків, за виконанням заходів військово-патріотичного виховання та посвяти в козацтво, стежить за діями з питань традиційних козацьких військових умінь;

Хорунжий – головний прапорносець, відає козацькими стягами й хоругвами;

Бунчужний – відповідає за культурно – мистецьку діяльність та виховну роботу в коші;

Суддя – очолює суд козацької честі. Суд честі незалежний ні від кого і керується лише принципами лицарського кодексу козаків;

Осавул – стежить за поведінкою, за діями з питань традиційних козацьких умінь.

Кожен із новообраних вивчив свої обов'язки. Разом написали плани роботи на рік (плани роботи додаються).

Козацький Кіш назвали іменем славного козака Северина Наливайка, активного учасника християнської “Священної ліги” керівника козацьких походів у Туреччину, організатора оборони південних кордонів України, автора першого проекту створення автономної козацької політико-адміністративної області, провідника козацького повстання 1594-1596 років. Також одразу був написаний статут Юнацького Козацького Коша Северина Наливайка, за яким живе організація (додається).

17 вересня 1996 року відбулась Велика Козацька Рада, на якій було затверджено Козацьку Раду козаків школи та прийняли у козацтво хлопців усієї школи. Майбутні козаки радо та відповідально зачитали посвяту у козацтво.

Присяга Козаків

Коша Северина Наливайка

Я, _____, вступаючи до Козацького Коша Северина Наливайка, створеного на славних традиціях козацького лицарства, складаю посвяту на довічне служіння інтересам українського народу та зобов'язуюсь:

- Бути вірним Богові, Нації, Україні;
- Шанувати пам'ять славних синів і дочок України;
- Бути чесним, справедливим, хоробрим;
- Здобувати глибокі знання, гартувати волю і силу;
- Бути готовим до захисту свого народу та України.

І нехай мені допоможе у цьому Бог!!!

Отаман: Служи Україні!

Всі: Готові служити!

На Великій Козацькій Раді були присутні козаки Прикарпатської Січі з отаманом Шклярським Іваном Дмитровичем, який клав на плече кожному майбутньому козаку при прийнятті присяги свою отаманську булаву.

Уже 12 років ця козацька Прикарпатська Січ бере участь у всіх заходах школи. А наші учні – козаки у заходах козацьких у Львові та Всеукраїнських:

17 вересня 1996 року – Створений Козацький Кіш при підтримці старшини Прикарпатської Січі. Обрана перша Козацька Рада:

Отаман – Мотак Василь

Писар – Дідик Роман

Обозний – Дем'янюк Роман

Скарбник – Дмитрів Андрій

Хорунжий – Білецький Андрій

Суддя – Серафим Андрій

8 грудня 1996 року – Шкільному Козацькому Кошу присвоєно ім'я Северина Наливайка – ватажка селянсько-козацького повстання 1594 – 1596 р.р.

Пройшли конкурси, козацькі змаги, на яких виборювалися права вступити до Козацького Коша. Утворено 15 куренів.

1997 рік – Проведена зустріч із козаками Львівського товариства «Кіш» - учасниками походу на Чайці «Пресвята Покрова».

1998 рік – Ювілейні святкування 500-річчя Запорізької Січі. Проведено семінари, конкурси: «Козацтво в долі українського народу». Поїздка місцями героїчної слави Козацтва.

1999 рік – Отаманом Коша став обраний учень 10-А класу – Голуб Юрій.

Козаки брали участь у святкуванні Покрови в м. Києві у складі Прикарпатської Січі.

2000 рік – Отамана Коша – Циців Теодор, учень 10-а класу.

Було проведено конференцію спільно з старшиною Прикарпатської Січі та священником церкви Св. Кирила та Мефодія, отцем В. Сичаком: «Українська Греко-Католицька церква та українське військо».

2001 рік – Отаманом Козацького Коша Северина Наливайка став учень 9-А класу Дашківський Іван.

Проводились конкурси козацької пісні, Козацькі Забави, організовано секцію бойового гопака (вчитель Каміновський Андрій Юрієвич).

2002 рік – Отаман учнівського козацтва Голуб О. та його козаки їздили в Київ на святкування 500-річчя Запорізької Січі.

Склад Козацької Ради:

Писар – Ферцак Андрій

Обозний – Дрозда Роман

Скарбник – Йовчик Андрій

Осаул – Гаргіль Андрій

Бунчужний – Шиманський Богдан

Хорунжий – Котенко Андрій

Суддя – Гурман Ігор

2003 рік – Козацтво школи Бере участь в ремонті «Чайки», який проводить товариство «Кіш». Керує роботами наш вчитель праці Волощак Юрій Ярославович.

2004 рік – Отаман Дашківський Іван разом з козаками брали у Києві участь у Всеукраїнському з'їзді козаків

2005 рік – Участь шкільного козацтва у перевиборах у Прикарпатській Січі.

2006 рік – Семінар в обласній раді Львівщини.

2007 рік – участь у міському семінарі «Українська козацька духовність»

2008 рік – Вчитель бойового гопака Каміновський А.Ю. та вчитель фізкультури Лисюк В.З. брали участь у Всеукраїнському з'їзді козаків.

У 2002 році козацтво школи познайомилось з козацьким товариством “Кіш”, з отаманом Леонідом Тимощуком, писарем Юрієм Волощакком, які 5 липня 1992 року здійснили на чайці “Пресвята Покрова” похід по Дніпру, зупиняючись в Каневі та Хортиці, потім ще перетнули 7 морів, побувавши в 5-ти країнах світу. А коли у 2005 – 2006 роках “Пресвята Покрова” була спущена на озерах біля Львова хлопці-козаки школи плавали на чайці “Пресвята Покрова”.

Пан Юрій Волощак постійно приходить на зустріч до козаків нашої школи, розповідаючи учням завжди щось цікаве та нове.

У 2005 році до школи завітали козаки Галицького полку, розповівши про свою цікаву роботу. Одразу вони стали друзями нашої школи. Щороку козаки Галицького полку влаштовують козацькі забави у школі та за її межами (у Карпатах).

Наші учні є постійними учасниками цих змагань.

До 100-річчя генерала Чупринки Галицький полк влаштував урочисту ходу містом Лева. Наші козаки були першими у цій ході з прапором козацтва та хоругвою школи. А син генерала Чупринки, пан Шухевич, є частим гостем нашої школи.

Ми створювали нашу козацьку організацію, з року в рік удосконалюючи методи роботи.

Кожен курінь носить ім'я славного сина козацтва

5-а – курінь ім. Івана Підкови

5-б - курінь ім. Богдана Хмельницького

6-а - курінь ім. Максима Залізняка

6-б - курінь ім. Петра Дорошенка

6-в – курінь “Соколи”

7-а - курінь ім. Івана Виговського

7-б - курінь “Гетьман”

7-в - курінь ім. Івана Богуна

8-а - курінь ім. Івана Сірка

8-б - курінь ім. Богдана Хмельницького

9-а – курінь “Вірні козаки”

9-б - курінь ім. Петра Сагайдачного

9-в - курінь ім. Богдана Вишневецького

10-а - курінь ім. Івана Мазепи

10-б - курінь ім. Івана Підкови

11-а – курінь “Джури”

11-б – курінь “Веселі козаки”

Учні вивчають біографії славних козаків та їх подвиги. Наприклад, учні 9-б класу оформили цікавий матеріал про гетьмана українського козацтва Петра Сагайдачного, який належав до найосвіченіших людей свого часу, здійснив ряд сміливих походів проти Туреччини та Криму, а 1621 року козацьке військо під його керівництвом здійснило блискучу перемогу над турками під Хотином, відбивши бажання у турків стати завойовниками Європи.

Діти довідались, що він піклувався про розвиток науки і культури в Україні. Завдяки його зусиллям в 1620 році в Україні була офіційно відновлена православна церква. З усім військом запорізьким вступив до київського братства. Помер від рани, одержаної в битві під Хотином.

Учні 8-а класу провели захід про найяскравішу постать – Івана Сірка. Він 22 рази був обраний кошовим отаманом. Ніхто, крім нього, не заслужив такої шани. Протягом 22 років боровся Сірко проти турків і татар, змушував ворогів тремтіти і за морем, і за горами.

За своє військове життя Іван Сірко брав участь у 55 битвах і завжди, за винятком однієї битви, виходив переможцем.

Ось такі у нас славні герої, імена яких носять наші курені.

Чи ти галичанин, чи ти волиняк,
Чи ти гайдамацького степу
На шапку візьми Володимирів знак,
А в серце – Сірка і Мазепу
(Д. Павличко)

Багато добрих козацьких традицій є у школі це:

14 жовтня – Свято Покрови, Велика Козацька Рада прийняти у козацтво учнів 5-х класів, козацькі змаги, виступи бойового гопака.

29 січня – Велика Козацька Рада до Дня Героїв Крут
квітень – місцями козацької слави (с. Кульчиці)

травень – участь у святі Героїв та виїзне засідання Козацької Ради

Свого часу Іван Гончар у статті “Це душа народу” (“Гарт”, 28.03.1992 р.) писав: “Треба, щоб козаччина заповнила нашу духовну бідність, спинила духовне зубожіння, щоб козацький дух повернувся ще в більшій силі, ніж тоді...”

Наша офіційна освіта сама по собі мусить охоплюватися ідеєю козаччини, тому що це – невід’ємна частина нашої історії, наші корені, яким мусить житися кожен українець”.

Педагоги та учні нашої школи вважають для себе слова великого українця духовним заповітом.

СТАТУТ

Юнацького козацького коша

Северина Наливайка

НВК „Школа – садок „Софія”

м. Львова

1. Назва.

1.1. Назва – юнацький козацький кіш Северина Наливайка;

2. Мета. Завдання та форми діяльності.

2.1. Юнацький козацький кіш Северина Наливайка – добровільна, громадсько-просвітницька патріотична, спортивна організація;

2.2. ЮКК у своїй діяльності керується засадами християнської моралі, Конституцією України, чинним законодавством, Декларацією прав людини та цим Статутом;

2.3. ЮКК Северина Наливайка діє у спеціалізованій середній загальноосвітній школі №80 з поглибленим вивченням іспанської мови;

2.4. Основною метою діяльності ЮКК є відродження українських козацьких традицій, виховання патріотичного духу, утвердження поваги до рідної мови, культури та історії;

2.5. Для втілення мети ЮКК здійснює такі завдання:

- створення козацького коша як осередку шкільного козацтва;

- сприяння патріотичного гарту молоді;

- сприяння розвитку історично-пошукової та краєзнавчої діяльності

- участь у громадсько-політичному житті;

- сприяння організації тематичних конференцій, семінарів, диспутів, лекцій.

3. Члени юнацького козацького коша Северина Наливайка.

3.1. Членом ЮКК може бути кожен хлопець 5-го класу – 11-го класу школи;

3.2. У члени ЮКК приймають загальні збори;

3.3. Права членів:

- обирати і бути обраними в керівні органи ЮКК;
- брати участь у заходах ЮКК;
- брати участь в обговоренні діяльності ЮКК і його керівних органів;
- працювати для реалізації мети і завдань ЮКК;

3.4. Обов'язки членів:

- діяти відповідно до Статуту;
- виконувати рішення керівних органів ЮКК;
- дотримуватись засад дружньої співпраці, взаємної допомоги, доброзичливості;

3.5. Припинення членства:

- за власним бажанням;
- за рішенням зборів козацького коша або куреня у випадку статутних порушень.

4. Організаційна структура юнацького козацького коша Северина Наливайка.

4.1. Куріні – первинні ланки, які об'єднуються і утворюють козацький кіш.

4.1.1. Члени – козацького коша у своїй діяльності керуються Статутом, приймають до ЮКК нових членів, організовують свою діяльність на виконання визначених Статутом завдань.

4.1.2. Діяльність ЮКК може бути припинена рішенням загальних зборів осередку.

5. Керівні органи ЮКК.

5.1 Керівним органом осередку є збори, на яких обирається:

Козацька старшина –

- отаман;
- писар;
- бунчужний;
- хорунжий;
- обозний;
- суддя,
- осавул.

**Обов'язки членів Козацького Коша
імені Северина Наливайка**

1. Святим обов'язком кожного козака є знання історії України, збереження і примноження української культури, її народних традицій

2. Козацький Кіш спрямовує свою діяльність на творче продовження в сучасних умовах козацьких звичаїв і традицій, вироблення у кожного козака прагнення розвивати в собі кращі людські якості

3. Вступаючи в Козацький Кіш учні дають урочисту клятву під державним прапором

4. Козацький Кіш виступає за утвердження української мови, як державної на території України

5. З метою фізичного гарту та виховання молоді кіш проводить екскурсії та мандрівки по рідному краю

6. Козацький Кіш створює у класах курені, які мають свого героя, пісню, гасло.

7. Члени Козацького Коша беруть участь у традиційних і духовних святах школи, району, міста та різноманітних спортивних змаганнях.

ВЕЛИКА КОЗАЦЬКА РАДА ПРИСВЯЧЕНА ДО ДНЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Провела класний керівник 10-Б класу

Івашко Н.І.

Линуть перші акорди козацького маршу. Всі курені виходять і шикуються в актовому залі.

Ведучий 1: На вітражі готичного собору

Відважний воїн їде на війну.

Скляний той кінь. Мальований той воїн

В залісну рамку не вмістилась даль.

На синій брамі вже чигає ворон.

Рожевий квітне ще мигдаль.

А воїн їде, воїн не зважає.

Сто років їде на якусь борню.

(О. Пахльовська)

Президент

самоврядування: Школо! На урочисту лінійку до

Дня збройних Сил України шикуйсь!

До вносу Державного прапора та

хоругви школи стояти струнко

(Під звуки козацького маршу вносять прапор і хоругву школи)

Виконується Гімн України

Президент:

Вільно!

Ведучий 1:

Народе рідний, степова стихіє,

Безхитрісно, довірлива душа!

Чому тебе, святого гречкосія,

Так часто Божа ласка полиша?

Нелегко вжитись у твої потреби:
Ти витворив країну у часи,
Коли вона хіба що лиш на небі
Могла здобути сили та еси

Погасла Січ, як вогнище в негоду,
І не воскресла в полум'ї новім.
Понад усе шануючи свободу,
Ти опинився в рабстві віковім.

Та є твоєї долі власний човник,
Що у напрямку ніколи не ламав:
Пишайся тим, що ти не завойовник -
В неволі ще нікого не тримав.

Землі чужої не топтавши зроду,
Свою стеріг із косами в руках.
Пишайся цим мій праведний народе,
Бо то найвищий подвиг у віках.

Нові століття в тебе є по праву:
Ти світ навчиш і сіяти, й косить,
Бо та любов тобі дарує славу,
Яка живих і мертвих воскресить.

І людство, переймаючи науку,
Збагне, чому в теренах твое чоло:
Ти є Месія, котрий терпить муку
За гріх сусідський, за криваве зло.
(М. Руденко "Моєму народові")

Ведучий: Вслухаємося в ходу історії і з глибини віків
почуємо голоси наших предків. Надаємо їм слово.
/хор виконує "Боже великий, єдиний..."/

На сцену виходить княжий воїн.
Княжий воїн: З тисячоліття голос мій доходить
До вас, мої нащадки! Завтра й нині –
Незламні будьте, дужі і витривалі
У розбудові Української держави.

Ми встановили Русичів державу.
Ми християнство прийняли законом.
Ми гордо бились проти всіх полонів.
На цілий світ піднявши княжу славу!
Я був пробитий татарською стрілою, –
Та мій нащадок гордо став до бою.

/Княжий воїн відходить від мікрофону і стає збоку/.
/хор виконує пісню “Їхав козак на війноньку”/

Виходить козак-запорожець.

Козак: Було колись в Україні

Ревіли гармати:

Було колись-запорожці

Вміли панувати!

Панували, добували

І славу, і волю...-

Сяла зіркою Європи

Україна мати!

А що Польща встала, скажеш...

Сіяли могили...

Досялась... - впала вража,

Та нас придавила...

Геть у Азію загнали

Татарську сваволю.

І Туреччині, братове,

Кордони прикрили...

Християнської любові

Свічку засвітили
За гетьмана вельможного,
За церкву, за школу.
За кожну, за кожного.
Хто стояв за волю!
Як під славним Конотопом
Вдарили гармати,-
Не так тая Польща-дзею,
Як ота проклята
Потатарчена Росея,
Торговка патлата:
Батька Хмеля обкрутила...
А біля Полтави
Все вона занапастила
І Мазепи славу
Й нашу волю!.. З волі Бога,
Хоч і я там загинув,
Та лишив тобі підмогу,
Ненько – Україно!

Козак відходить від мікрофону, підходить до княжого воїна,
стискає йому в пошані руку і стає поруч з ним.

/хор виконує пісню “Повіяв вітер степовий”/

Вояк Армії УНР: Вам, прадіди мої, схиляю я коліна.

/вклоняється княжому воїну та козаку/

Бо ворогам я не схилявся зроду –

Ми відновили щастя України –

Свою державу для свого народу!

Ми з іменем Шевченка і Петлюри,

І Коновальця ставили кордони.

Щоб не було ніколи небо хмурим

Від Сяну-ген, до голубого Дону!

Вас не забути – і Базар, і Крути,
І Львівський Листопад, і Зимові походи,
І вогнища повстань... - бо як про те забути,
Чим б'ється серце нашого народу.
Хоч я в бою поліг – не вмерла Україна:
Прийшли нові борці – велика наша зміна!
Вояк армії УНР підходить до княжого воїна і козака, міцно
тисне їм руки і стає поруч.

Старшина УПА: У лісах, у степах під час бою
Я залишався не раз самотою,
Та самотнім ніколи не був!
І в бою, у найтяжчу хвилину,
Коли ворог навкруг чатував
Відчував я усю Україну-
Всі століття її відчував:
З вас – родилося плем'я крилате
І тому вимовляю я свято
Горде ймення – націоналіст!
Це ж, як вияв новітньої ери,
В час новітніх змагань, непогод
Розписався під ім'ям Бандери
Мільйоний український народ!
Княжих воїнів мав я підмогу
І козацької зброї в диму,
І петлюрівських армій, що з Богом
Надкололи московську тюрму.
І тому ми повстали, і стали-
На московсько-німецький барліг:
Прогримів наче грім амоналу,
Акт Тридцятого Червня-для всіх
Старшина УПА підходить до вояків, які вже стоять на сцені,
тисне їм руки і стає поруч.

Вояк Армії України під пісню “_____”
виходить на сцену.

Вояк Армії України:

Вільну Україну не скують кайдани:
В обороні волі наше військо встане.
Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.
Стоять твої вірні сини навкруги,
Грізна зброя у них на сторожі,
Присягу складають тобі на плацах
І жити, і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою.
Підходить до воїнів, міцно тисне їм руки і стає поруч з ними.
Усі вони беруться за руки і в єдиному пориві підносять руки угору.

Хор співає пісню “За Україну” (сл. М. Вороного,
муз. Я. Ярославенка).

Зал співає.

Президент: З нагоди Дня Збройних Сил України і владою наданою мені представляю отамана Коша імені Северина Наливайка – Циціва Т.

Передаю йому Булаву отамана - символ козацької сили (влади). Саме йому здійснювати загальне керівництво Козацьким Кошом.

Отаман: Дякую за довіру. Представляю вам моїх побратимів:

Писар – Борачок Назар – веде канцелярію. Він головний розпорядник, адміністратор і координатор діяльності організації.

Обозний – Марко Мирон – відає господарством.
Скарбник – Федунь Тарас – відає фінансами.
Осавул – Козак Павло – стежить за поведінкою козаків, за діями з питань традиційних козацьких військових умінь.
Хорунжий – Желізник Володимир – головний прапорonosець, відає козацькими стягами та хоругвами.
Суддя – Кутнів Маркіян – очолює суд козацької честі.
Бунчужний – Сіньковський Орест – відає козацькими клейнодами. Відповідає за культурно-мистецьку діяльність.

Отаман: Сьогодні до нашого Коша хочуть приєднатись учнів 5-х класів. Подивимось на що вони варті. Учні 5-А класу...

(Учні виходять на сцену, представляють свій курінь: назва, девіз, герб, пісня)

Рада козаків: Славні Джури. /читається Указ про прийняття куренів _____ до Коша ім. С. Наливайка.

УКАЗ

Прийняти курінь 5-А класу, 5-Б класу, 5-В класу до славного коша ім. Северина Наливайка, бо проявили вони мужність, витримку у козацьких змагах, розум і смекалку у підготовці до вступу в Козацтво.

Отаман: Слово для привітання надається старійшині Прикарпатської Січі – Шкляревському Івану Дмитровичу.

Президент: Школо, шикуйсь! До виносу Державного Прапора і хоругви школи стояти струнко

Хор: “Боже великий, єдиний...”

Президент самоврядування: На цьому урочиста лінійка до Дня Збройних Сил України завершена.

СЦЕНАРІЙ ВЕЛИКОЇ КОЗАЦЬКОЇ РАДИ, ПРИСВЯЧЕНИЙ СВЯТУ ПОКРОВИ

(Звучать козацькі мелодії)

ОСТАП: На 1-ій у цьому році козацькій раді отаманом коша Северина Наливайка був обраний учень 8- Б класу. Яремко Ігор. Надаємо йому слово

ОТАМАН: Кіш! Шикуйсь! До здачі курінних гасел стояти струнко! Отаманам куренів провести перекличку

6-А,Б

7-А,Б

8-А,Б

9-А,Б,В

10-А,Б

ОТАМАН: Кіш! До вносу Державного прапора України, прапора Західно-Українського корпусу та хоругви школи стояти струнко!

(під звуки козацького маршу вносять прапори та хоругву)

ОТАМАН: Велику Козацьку Раду на честь свята Покрови вважати відкритою.

(виконується Гімн України)

ОТАМАН: На нашій Козацькій Раді присутні:

- Старійшина Прикарпатської Січі - Іван Дмитрович Шклярський

- Отаман Прикарпатської Січі

- Головний отаман Західно-Українського корпусу Юрій Михайлович Білоус

ОТАМАН: У цей святковий день Пресвятої Богородиці хочу представити своїх Побратимів

- Писар - Булик Остап — Веду канцелярію. Я головний розпорядник, адміністратор і координатор діяльності організації.

- Обозний — Гриник Володимир — Відаю господарством.

- Суддя - Галапац Михайло — Очолюю суд козацької честі

- Осавул - Данильченко Ростислав — Стежу за поведінкою козаків, за діями з питань традиційних козацьких військових умінь

- Хорунжий - Угрин Володимир — Я головний прапорносець, відаю козацькими стягами та хоругвами

- Бунчужний - Чапран Олег — Відаю козацькими клейнодами, відповідаю за культурномистецьку діяльність

- Скарбник - Катюбін Любомир — Відаю фінансами

ОТАМАН: Вірю у те, що ви будете чесно служити правді та Україні.

А зараз слово надаємо 7-А класу

ОТАМАН: Дякую.

Шановне шкільне Козацтво до нашого коша Северина Наливайка хочуть приєднатись хлопці 5-х класів. Про свою готовність вони довели на козацьких змагах. Отже, слово 5-А класу назва, гасло, пісня, герб слово 5-Б класу

ОТАМАН: Дякую славним джуром за виступи.

ОТАМАН: А зараз у хлопців 5-х класів найхвилюючий момент – Прийняття Козацької Присяги.

Слово для за читання присяги надається: _____

ОТАМАН: Служить Україні!

ВСІ: Готові служити!

ОТАМАН: Слово для за читання Ухвали надаємо писарю

ПИСАР: Зарахувати юних джур у кількості _____ чоловік славний

шкільний кіш Северина Наливайка

ОТАМАН: Слово для привітання надається _____

ОТАМАН: Кіш! Шикуйсь! До виносу Державного прапора, прапора Західно-Українського корпусу та хоругви школи стояти струнко!

ОТАМАН: На цьому Велика Козацька Рада завершена. Козацтво праворуч! Кроком руш!

ЗЕМЛЯ, КОЗАЦТВОМ ЗНАМЕНИТА

До дня Українського козацтва

Провела класний керівник

Паньків Г. В.

Класний керівник:

Неможливо знайти у минулому України якесь інше явище, яке б так глибоко і різнопланово вплинуло на історичну долю українського народу. З початків козацтва життя українців «і мертвих, і живих, і ненароджених» буде нерозривно пов'язане з козацтвом. Козацтво – це не лише суспільний стан з особливим способом життя, не лише самотнє військово-формування. Козацтво було неповторною моделлю суспільного розвитку з оригінальним соціально-політичним устроєм, своєрідним побутом, традиціями, етичними і правовими нормами та інститутами, культурою, фольклором. Нам варто прискіпливо вивчати цей феномен української історії, адже упевнено дивитись у майбутнє ми можемо, лише знайшовши міцну опору в минулому. То ж сьогодні, 14 жовтня, ми влаштуємо День українського козацтва.

Ведучий 1.

Моя земля, земля моїх батьків,

Дідів, яка ти мальовнича!

Багата славою віків,

Козацтвом знаменита.

Ведучий 2.

Про все довідатись з книжок –

Нам цього мало.

Берем на плечі речмишок,

Йдемо стежками мандрувати

Та край свій пізнавати.

Ведучий 1.

Дорогі козачата! Сьогодні ми з вами зібралися тут, щоб більше дізнатись про наших славних предків, козацьке славетне минуле, чогось навчитися і себе показати.

Тому давайте, часу негаймо, а наше козацьке свято розпочинаймо.

Ведучий 2.

Гей ви, хлопці – козаки,

Час збиратися в коші.

Наша мати рідна Січ

Подає до волі клич.

Доки буде Січ у нас,

Буде волі славен час!

Ведучий 1.

А що ви знаєте про Січ? Зараз перевіримо.

(Проходить вікторина для хлопців. Дівчата вручають хлопцям грамоти.)

Ведучий 2.

Молодці, про козаків чимало знаєте. А чи ви спритні та дотепні, сильні та уважні, обережні та наполегливі? Зараз побачимо. Як вам відомо, козаки воювали з турками й татарами. Тож треба було зібратися в похід. Зараз і ви покажете свою спритність, як швидко вмієте спакувати речі в похідний мішок.

(Проходить змагання «Збір у похід».)

Ведучий 1.

У похід ви зібралися швидко. Тож часу не гаймо, в дорогу вирушаймо. Козакам довелося долати багато перешкод на шляху, але вони йшли вперед, сміливо та впевнено проходячи їх.

Ведучий 2.

І ось на вашому шляху виникає перша перешкода: болото. Через нього ви зможете пройти, перескакуючи з купинки на купинку. (Проходить змагання «Купинки».)

Ведучий 1.

Тепер ви прийшли до великого рову. Як перебратися через нього? По канату – навісній переправі. Не забувайте про безпеку. Краще повільніше, але щоб не зірватися. Починаємо.

(Відбувається змагання на канаті).

Ведучий 2.

Зараз перед нами урвище. Через нього можна перескочити лише на тарзанці.

(Проходить змагання на тарзанці.)

Ведучий 1.

Козакам не легко було в дорозі. Часто доводилося ховатися від ворогів, пробиратися непомітно навіть у ночі, в темряві долали перешкоди.

(Із зав'язаними очима учасники мають подолати визначену відстань)

Ведучий 2.

Наблизилися до ворожої території. Але ворог хитрий і не так легко до нього дістатися. Вам доведеться непомітно пролізти через павутинку, не зачепивши жодної ниточки, бо інакше спрацює сигналізація – дзвіночки задзвенять і ворог вас почує.

(Змагання «Павутинка»: треба пройти між натягнутими нитками, на яких висять дзвіночки.)

Ведучий 1.

Ост ви вже на ворожій території. Наступне завдання. Пройти

повз двох вартових та ще й так, щоб вони вас не впіймали.
(Змагання «Ворожа територія».)

Ведучий 2.

Ви успішно подолали територію ворога. Але, нажаль, не обійшлося без травм. У вас є потерпілі. Їх негайно треба перенести у місце, де їм нададуть допомогу. (Проходить змагання «Транспортування потерпілого».)

Ведучий 1.

Поки підбиваються підсумки, пропоную подивитися сценку з життя Богдана Хмельницького.

(Сценка.)

Ведучий 2.

Славні козачата! Сьогодні ви всі показали себе справжніми козаками на козацьких розвагах. Але все-таки це змагання, і козацька рада вибрала серед вас кращих із кращих. (Визначення переможців.)

Ведучий 1.

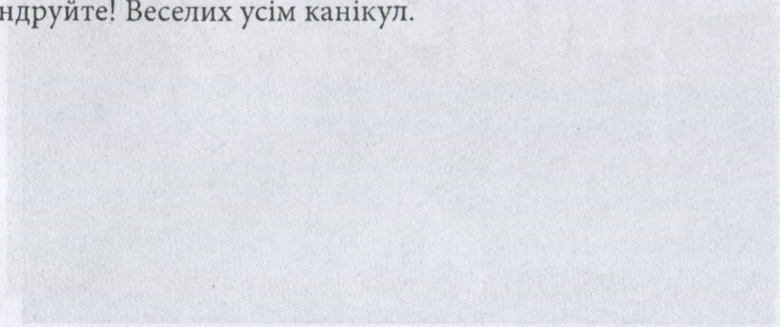
Добром світіться, козачата,
Даруйте Україні вірність!
Довічно вчіться захищати
Домівку рідну й людську гідність.
Хай, добрі люди, вам щастя буде!
Хай не буде переводу Козацькому роду!

Ведучий 2.

Скільки б не співали, а кінчати час,
Кращі побажання ви прийміть від нас.
І в вас, і в нас, хай буде все гаразд,
Щоб ви і ми щасливі були!

Класний керівник:

Ось наше свято закінчилось. Ви всі були наполегливі, старанні й показали себе справжніми молодцями – козаками. В жовтні комусь із вас випаде захищати честь школи на міських козацьких забавах, Тому в літку час не марнуйте, мужнійте, ростіть, м'язи тренуйте, наполегливість кріпіте, набирайтеся сил, здоров'я, загартовуйтеся, міцнійте, визнавайте рідний край, мандруйте! Веселих усім канікул.

А також Боже борони нас
вільних козаків.
Тим оплеском гайдаків виходить українська армія.
всюди "Там на роки їм" У роки козацькі
фур

Наш дім. Степ широким
Мі проміно сонце і квіт
І сонце няміє свій прываг

“КОЗАЦЬКОМУ РОДУ – НЕМА ПЕРЕВОДУ”

Провела:
Вчитель фізичної культури
Бекерська Г. А.

Мета: збагачувати знання учнів про Запорізьку Січ, козаків, битву під Берестечком. Розвивати спритність, силу. Виховувати любов до рідного краю, свого народу.

Вчитель: Розпочинаємо наше свято “Козацькому роду – нема переводу”. Ми зібралися з вами діти, щоб ще не раз переконатися, що ми є нащадками нашого славетного козацького роду, що в наших жилах тече кров сміливих, відважних, розумних людей – вільних козаків.

Під оплески глядачів виходять учасники змагань, співаючи пісню “Тей там на горі Січ іде”. У кожній команди емблеми на футболках. Шикуються перед журі.

На середину виходять дівчатка у вишиванках:

1-ша дівчина:

Добрий день вам добрі люди
Щиро просим до господи,
Раді вас у нас вітати,
Шастя та добра бажати!

2-га дівчина:

Сьогодні свято, конкурс нині,
Сьогодні все козацтво тут.
І в цьому залі радість лине –
Козацькі ігри всіх нас ждуть.

3-тя дівчина:

Ми – роду козацького діти,
Ми любимо сонце і квіти.
І сонце нам шле свій привіт.

землі української цвіт:

4-та дівчина:

Хай, добрі люди вам щастя буде,
Хай буде доля на все роздолля,
А то того літ прибагато, на добро і згоду,
Хай не буде переводу Козацькому роду.

Гетьман: “Сини мої, козаки! Я гетьман козацького війська, наказую провести змагання двох куренів, щоб підняти бойовий дух і мудрість нашого козацтва”

І так Запорізька Січ наша славна,
І це в нас така вже традиція здавна
Почнемо змагання, покажемо силу,
Благословляю вас, мої сини,
Козацкц честь ми зберенти повинні,
А також Боже борони вас
Зрадить рідній Україні.
Отож веселіш козаки не бувають в зажурі,
Змагаються сьогодні два курені
На чолі курінними отаманами.

Познайомимося з ними: 1-ий курінь: “Козацька шабля”

Наш дивіз: “Степ та воля – козацька доля”

Привітання суперникам:

Нехай знає рідна мати – вільна Україна;
Козаки ми ще маленькі, зате гідна зміна.

2-ий курінь: “Сивий коник”

Наш дивіз: “Степ широкий – то мій сват, сивий коник то мій брат”

Привітання суперникам: “Душу й тіло ми положим за нашу свободу, і покажем, що ми браття, козацького роду!”

Вчитель: Розпочинаємо змагання між командами.

1-ша естафета: “Важлива грамота”

Команди стоять в колону по одному на лінії старту. У кожній команді по 10 чоловік. По команді руш учасники біжуть, тримаючи в руках естафетну паличку оббігаючи стійку повертаються передаючи естафету наступному. Перемагає та команда, яка швидше перетне лінію фінішу.

2-га естафета: “Стрибки в мішках”

Кожен учасник стрибає до вказаного місця у мішку і повертається до команди, виграє та команда, яка швидше виконує вправу.

Гетьман:

Козаки всі спритні здібні,

Чи є до них подібні?

Потомились? Діло в тому,

Їм потрібно зняти втому,

Відпочинок – справа звична,

Для усіх пауза – музична.

Показовий виступ гіртка “Бойовий гопак”

3-тя естафета: “Стратегічні здібності козаків”

Кожен член команди має по дві геометричні фігури, біжучи до вказаного місця складаючи фортецю. Враховується швидкість і оригінальність побудови.

4-та естафета: “Конкурс отаманів”

Два отамани заходять у коло, стаючи на одній нозі, руки за

плечима. По команді руш, виштовхують один одного за меж кола. Виграє той, хто залишався в колі та не став на дві ноги.

5-ий інтелектуальний конкурс: “Козацькі атрибути”

Кожній команді роздаються малюнки, в яких потрібно вгадати зашифровані слова з атрибутики козака. Виграє та команда, яка правильно виконає завдання швидше.

6-та естафета: “Влучно в ціль”

Кожен учасник команди по черзі кидає м'яча у мішень. Виграє та команда, у якої більше попадань.

7-ма естафета: “Перетягування линви”

По три найсильніших з команд, по команді перетягують линву на свою половину. Виграє та команда, яка швидше перетягне червону стрічку на середині линви на свій бік.

8-ий конкурс емблем куренів

Гетьман: Ці змагання – річ почесна,

Й рада вас оцінить чесно.

Бачать все присутні в залі,

Хто набрав найбільше білів.

Підрахунок результатів змагань (У цей час проходить конкурс для вболівальників)

Конкур для вболівальників: “Запитання - відповіді”

1. Що означає слово “козак”? (Вільна людина)
2. Широкі козацькі штани ? (Шаровари)
3. Палиця – символ козацької влади? (Булава)
4. Начальник всього козацького війська? (Гетьман)
5. Острів, на якому збудували Запорізьку Січ? (Хортиця)
6. Бойовий човен козаків ? (Чайка)

Нагородження переможців грамотами.

Вчитель:

Ось і все! Чи є бажання
На наступні у вас змагання.
Привітаймо переможців,
Славних наших запорожців.

Гетьман встає попереду козаків і під звуки маршу виходять з залу.

Козаки - це змагання - це переможці змагань
Вчителю все привітати в нас змагання
Хто набрав найбільше балів змагань
Вчитель - це змагання

Підбадьте результати змагань (У цей час проходить конкурс для вболівальників)

1. Конкурс для вболівальників: змагання змагань
2. Конкурс для вболівальників: змагання змагань
3. Конкурс для вболівальників: змагання змагань
4. Конкурс для вболівальників: змагання змагань
5. Конкурс для вболівальників: змагання змагань

СПОРТИВНЕ СВЯТО “КОЗАЦЬКІ ЗАБАВИ”

для учнів 5-х класів

Провела:

учитель фізкультури

Малишева Н.М.

Місце проведення: спортивний зал.

Зал прикрашено: на центральній стіні портрет козака, прикрашений рушником. під ним козацькі правила, гасло “Козацькому роду - нема переводу”. По бокових стінах Козацькі газети, випущені учнями 5-х класів, портрети козаків. намальовані учнями 5-х класів. З лівої бокової стіни - стіл для суддів. На центральній стіні збоку - дошка, на якій записуються результати змагань. Лавки для учасників змагань розташовано паралельно в дальній від входу частині залу. По боках залу, а також у ближчій частині до входу залу - лавки для вболівальників.

Ззаду лавок, на яких сидять учасники змагань, знаходяться помічники суддів, з потрібним обладнанням - кубики, кеглі, дошки, мішки, подушки, набивні м'ячі, скакалки, обручі.

Звучить марш - хлопці заходять в зал. Зупиняються і марширують на місці.

Ведучий: “Команди, стій! Раз-два!”

Шановні гості, учасники змагань і вболівальники! У минулому українського народу було таке неповторне і легендарне явище, як Запорізька Січ. Козаччина стала символом України. Без неї немає історії. Ще в сиву давнину люди знали про нерозривний зв'язок минулого, теперішнього і майбутнього, а в тому, що відбувається зараз, народжується майбутнє. Тому сьогодні ми зібрались на спортивне змагання “Козацькі забави” хлопців 5-х класів, присвячене їх вступу в Козацький кіш ім. Северина Наливайка. Майбутні козаки покажуть нам свою силу, спритність, швидкість, рішучість і

побратимство. Головними суддями в нашому змаганні буде козацька рада школи: отаман -Гембарський Михайло, писар - Тис Володя, хорунжий - Смачило Михайло, бунчужний - Обаль Назар, суддя - Задорожній Назар, осавул - Климків Богдан, скарбник - Росяк Ігор.

У проведенні змагання нам будуть допомагати, а також приймати активну участь дівчата 5-х класів.

Учні в українських строях читають вірші:

Дітвора ми українська,

Хлопці і дівчата,

Хоч слабі у нас ще руки

Та душа завзята.

Бо козацького ми роду.

Славних предків діти.

І у школі всі вчимося

Рідний Край любити.

І для Краю працювати,

І для Краю жити,

І за рідний Край в потребі

Життя положити.

Нехай знає рідна мати –

Вільна Україна,

Козаки ми ще маленькі –

Зате вірна зміна.

У всьому світі – кожен знає

Батьківщина лиш одна.

І в нас вона одна-єдина

Це наша славна Україна.

Не забувай Шевченка спів,

Про горду славу козаків,

Не забувай, що ти дитина

Землі, що зветься Україна!

Ми роду козацького діти!

Ми любимо сонце і квіти,

І сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Ведучий: Просимо майбутніх козаків представити свої курені.

5-А - "Тетьман", Наше гасло:

Пісню починай!

5-Б - "Стрільці", Наше гасло:

Пісню починай!

Співають один куплет.

5-В - "Чупринки", Наше гасло:

Пісню починай!

Ведучий: Команди: "Кругом!" До місця початку змагань кроком руш!"

Умови оцінювання змагань - за перемогу нараховується 3 очки, за 2 місце - 2 очки і за 3 місце - 1 очко.

I. естафета "Конкурс отаманів"

Козаки були організовані і спритні. За сигналом небезпеки вони швидко вдягалися і були готові до бою. Капітани за сигналом біжать до стільців, на яких лежать українські строї і вдягаються. Хто з капітанів вдягнувся - піднімає руку.

Підведення підсумків 1-го і 2-го конкурсу.

II. "Передача грамоти"

Козаки були вправними в передачі важливих повідомлень і наказів. Вони долали усілякі перешкоди і труднощі, щоб вчасно доставити важливі грамоти.

Дівчата з кожного класу стають в шеренгу, навпроти команди свого класу, беруться за руки і підіймають їх вгору. Хлопці по сигналу оббігають між руками дівчат, оббігають кеглю і передають грамоту наступному члену команди.

III. "Водні перешкоди"

На шляху козаків могли траплятися водні перешкоди, їх вони також успішно долали.

По сигналу, переставляючи дві дощечки, дійти до кеглі, назад повернутися, імітуючи рухи плавця і рукою передати естафету.

IV. "Скоромовка"

Козаки справно і вчасно передавали не тільки письмові донесення, а могли голосно і чітко давати усні накази.

По одному представнику від команди викликається, Швидко і чітко прочитати скоромовку три рази.

Ось я стою перед вами,

Чим скажіть, я не козак?

Я - козак запорозький!

Запорозький козак!

Підвести підсумки. Оголосити загальний рахунок.

Дівчата 5-х класів також готувалися до змагань. Учениці 5-Б класу продемонструють нам свою пластичність і відчуття ритму в спортивному танці

V. "Стрибки в мішках"

Козаки були (вправними) вмілими) наїзниками. Не відчуваючи втоми, вони подовгу знаходились в сідлі.

Учні вдягають на ноги мішок і стрибають до кеглі. Залишити мішок і передати естафету наступному.

VI. "Силачі"

Більшість козаків відзначалися кремезною статурою і силою. По одному представнику від команди - по черзі піднімають міню к з сіллю або дерев'яні булави (від плеча). Враховується кількість разів. На Україні богатирі ще не перевелися. Показовий виступ штангістів.

Підведення підсумків.

VII. "Гопак"

Козаки досконало володіли мистецтвом бойового "Гопака". Зараз наші хлопці вприсяді, взявши один одного за пояс кроком "Повзунець" обійдуть кеглю.

До нас прийшли гості. Показовий виступ бойового гопака.

VIII. "Будівництво фортеці"

Козаки вміли будувати оборонні споруди.

Наші хлопці продемонструють свої здібності в цьому.

Помічники суддів приносять “будівельний матеріал” (кубики). Кожей член команди бере кубик і вертається назад, передаючи естафету.

IX. “Скакалка”

Конкурс між дівчатками.

По двоє від кожної команди. За сигналом починають стрибки (одна крутить скакалку, друга тримає її за пояс). Хто довше - той переміг.

Підведення підсумків.

Показовий виступ - Дівчатка 5-В класу продемонструють свою гнучкість.

X. “Бій мішками”

Козаки були майстрами двобою.

По одному представнику від команди. Входять в коло, встають на одну ногу і мішком (з подушкою) виштовхують один одного. Програє той, хто всі ас на дві ноги, або виходять з кола.

XI. “Влучність”

Козаки славилися своєю влучністю. Сучасники були свідками, як козаки кулею могли загасити свічку відсікаючи нагар.

Помічники суддів ставлять другу кеглю, дають по 2 набивні м'ячі. І рахують збиті кеглі. Хлопці катяць набивні м'ячі і забивають кеглі. Перемагає команда, яка найчастіше влучала в ціль.

Підведення підсумків.

Показовий виступ. Учениці 5-А класу показують вправи з аеробіки.

XII. “Визволення з полону”

Татарська орда нападала на українські села і забирала українських дівчат в неволю. І тоді їм на допомогу спішили козаки. Козаки визволили їх.

4 дівчинки від кожної команди стоять за лінією. По сигналу двоє хлопців - один сідає, другий спираючись йому на плечі перестрибує його, і гак по черзі дострибують до дівчат. Складають руки "кріселком" і перенося і в дівчат до лавки.

Конкурс вболівальників: вгадати назву, або рядок з української народної пісні.

XIII. "Перетягування линви"

Козаки вміли не тільки воювати, але вміли розважатись. Часто вони влаштовували змагання між куренями - перетягували линву. По 10 чол.

Підведення підсумків. Нагородження переможців. Слово атаману: Сьогодні у а: 5-х класів довели, що вони достойні вступити в Кіш ім. Северина Наливайка.

Уклала вчитель української мови
та літератури
Чуба Н.І.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ІВАНА МАЗЕПИ «ОЙ ГОРЕ ТІЙ ЧАЙЦІ...»

(Музика)

Ведучий I. Україна, Мазепа! Два слова, повні споминів для всіх, що задумуються над історією Європи.

Ведучий II. Україна була заборолом християнства проти татар. Її вольні сини, козаки були останніми лицарями, що визволяли невільників і стримували турецькі наїзди.

Ведучий I. На своїх легких чайках вони глузували собі із тяжких галері, шугнувши стрілою через Чорне море, появлялись неждано на берегах Константинополя. Українське козацтво було визнане державами - приймало в себе іноземних послів.

Ведучий II. Приблизно від 1650 року Україна із буйної, плодючої країни перемінилася в пустелю. Український народ визнав над собою суверенність польського короля. Тих, хто не приймав таку правду, нищили, а це був цвіт козацького лицарства.

Ведучий I. Перемоги Б.Хмельницької о не закріпили влади повсталого люду . І сам славний гетьман, скинувши польське ярмо, не зміг визволитися від впливів Москви. Мазепа, що жив усе життя ідеєю визволення свого народу, підняв таку зброю проти Росії. Хмельницький і Мазепа - у цих двох іменах з'ясована вся новіша історія України.

(Музика)

Ведучий I. Навряд чи знайдеться в усій історії України людина, житія і вчинки якої викликали б такі суперечливі оцінки істориків, як це було з гетьманом України Іваном Мазепою, який зайняв цю посаду одразу після Самойловича.

Ведучий II. Іван Степанович Мазепа (Мазепа-Калединський) народився близько 1640 року в селі Мазепищі поблизу Білої

Церкви па Київщині, де й провів дитячі роки. Туї він пізнавав життя козаків реєстрового полку, опановував військову справу, навчився володіти традиційною козацькою зброєю - шаблею, рушницею, пістолем.

Батько майбутнього гетьмана Мазепа Степан - Адам був шляхтич. Маги, Марія, з українського шляхетського роду Мокевських, вирізнялась палкою прихильністю до православної віри. Помітивши тягу Івана до ліані», маги послала його вчитися к Києво-Могилянську колегію, де він і здобував освіту. ! Осля Київської колегії юний Іван Мазепа продовжив навчання у єзуїтській колегії Варшаві.

Ведучий I. Добру школу життя Мазепа пройшов при дворі польською короля на Казимира, куди був узятий як паж в числі кількох молодих козаків, яких король, хотів виховувати в прихильній до Польщі атмосфері. Ян Казимир, побачивши здібності Мазепа, послав його навчатися Європу. І він удосконалював свою науку у Франції. Німеччині. Італії Шотландії

Ведучий II. Навчання Мазепа в різних країнах. Це дало йому можливість опанувати і вільно розмовляти, польською, латинською, французькою, італійською та турецькою мовами, а його ерудиція викликала захоплення у всіх, кому доводилось з ним спілкуватися.

Ведучий I. Наприкінці 1663 року, коли Польща знову намагалась захопити землі Лівобережної України, Іван Мазепа перебував у королівській дружині у складі польського війська. Він з болем у серці спостерігав руйнування сіл та містечок своєї рідної землі. Тому Мазепа залишив королівську службу і повернувся у батьківський маєток. Та спокійне життя не приваблювало майбутнього гетьмана, і він незабаром вступив до козацького війська та приєднався до гетьмана Правобережної України Петра Дорошенка.

(Музика)

Ведучий I. Спочатку Мазепа займав посаду ротмістра, але

Дорошенко, побачивши високий інтелект і дипломатичний талант Мазепи, призначив його генеральним писарем. І вже з цього часу Мазепа виступав посередником у переговорах із керівниками Туреччини, Польщі, Росії. Під час однієї з поїздок до Туреччини і Криму Мазепа, якого супроводжував татарський загін і 15 польських невольників, яких везли у подарунок султану, був захоплений запорожцями. Татарський загін козаки знищили а Мазепу засудили до емері мої кари. Між тим кошовий отаман Іван Сірко наказав відправити полоненого до лівобережного гетьмана Івана Самойловича. Мазепа швидко увійшов у довіру до гетьмана і незабаром був призначений на посаду генерального осавула. Саме з цього часу почалося стрімке сходження Мазепи на вершину влади, Він був одним із змовників.

Сценка № 1 (Музика)

Голіцин (виходить на авансцену). Козаки, виберіть собі гетьмана і за стародавнім звичаєм своїх батьків назвіть його одногосно!

Мовчанка, і далі голосно усі: «Мазепа, Мазепа, нехай Мазепа нами

верховодиш ь!» Голіцин (повторює). Чи справді усі одногосно гак вважаєте?!

Усі голосніш криком повторюють «Мазепа, Мазепа!» Голіцин. І ще раз повторіть ім'я свого гетьмана!

« Мазепа! !1» Музика

Танець козаків

Ведучий II. 25 липня 1687 року о 10 годині ранку на Коломацькій раді гетьманом Лівобережної України в присутності козацької старшини, московського князя Голіцина та ще деяких представників царського уряду було обрано генерального осавула Мазепу. На той час йому було близько 50 років. На цій раді були підписані так звані Коломацькі статті, тобто договір між Українцями і московським царем, як це робилось і раніше

при обранні нового гетьмана. Цей договір передусім посилював владу царського уряду в Україні, затверджував усякі заборони, котрі обмежували самостійну політику України. Гетьману заборонялось мати зносини з чужоземними державами.

«Влада гетьмана фактично зводилась до поліцейських функцій -стежити, сприяти виконанню численних царських заборон».

Ведучий І. Сприяючи обранню Мазепи гетьманом, московський уряд розраховував знайти у ньому вірного прислужника. Та сам гетьман думав дещо інакше. Читайте. І.Мазепа. «Дума»

Всі покою щире прагнуть, А не в еден гуж всі тягнуть: Той направо, той наліво, А все, браття, того диво! Не маєш любви, не маєш згоди

Од Жовтої взявши Води, През незгоду всі пропали. Самі себе зоевали.

Од всіх сторон ворогують, Огнем-мечем руїнують, Од всіх не маш зичливости, Ані слухной учтивости: Мужиками називають, А подданством дорікають.

« Ей Панове Єнерали, Чому ж єсьте так оспалі! І ви, Панство Полковники, Без жадной політики, Озмітеся всі за руки, Не допустіть горкой муки,

Матці своей болш терпіти!

Нуте врагов, нуте бити,

Самопали набивайте,

Острих табель добувайте,

А за віру хоч умріте,

І вольностей бороніте! Нехай вічна буде слава.

Же през шаблі маєм права!» **Музика Ведучий** і Раділи козаки Війська Запорозького, що Самойловича скинули, і, щоб жити з

Мазепою у злагоді, надіслали йому привітання з обранням і висловили побажання «Багато літ гетьманувати на користь неньці-Україні і не кривдити Війська Запорозького, як це робив зрадник Попович».

Ведучий II. Іван Мазепа, ставши гетьманом, докладав зусиль, щоб підняти престиж і значення гетьманської влади. І він цього досягнув. Він пороздавав вільні землі козацькій старшині й російським воеводам. Коли ж уже не залишилося вільних ґрунтів, Мазепа став роздавати й ті наділи, на яких мешкали селяни, до того ж вони ставали кріпаками. Російський уряд охоче затверджував такий розподіл земель та поневолення українського селянства, бо це наближало лад Гетьманщини до устрою Великороси. Крім того, така політика сіяла розбрат між українською старшиною і простим людом.

Ведучий I. У 1688 році російський уряд, за умовою з Мазепою, вирішив збудувати біля річки Самари, на північному її березі. Новобгородську фортецю. Ця територія з віковичними самарськими лісами й пасіками ще з давніх-давен належала запорожцям, тому спорудження фортеці викликало незадоволення й обурення січовиків. І вони стали сприймати Мазепу як ворога та зрадника.

Ведучий II. Спрямовуючи свою діяльність на зміцнення гетьманської влади, стабілізацію економічного та політичного життя, Мазепа таємно виношував ідею незалежної самостійної України, при цьому вірно служив царському урядові. Звичайно, така політика була незрозумілою не тільки селянам, а навіть міщанам та заможним козакам, Які вже «косо дивилися» на гетьмана.

Ведучий I. У 1689 році, коли Мазепа якраз знаходився у Москві, там відбувся дворцевий переворот. Владу захопив молодий Петро I, і заступник Мазепи князь Голіцин був заарештований і засланий на далеку північ.

Іван Мазепа опинився у непевному політичному становищі. Та і в цій ситуації він спромігся зустрітися з новим царем, заслужити його ласку і прихильність.

(Музика)

Ведучий I. Іван Мазепа був чудовим знавцем літератури і власником найкращої в ті часи в Україні бібліотеки, яка

розташовувалась у розкішному Батуринському палаці. Тут знаходились ліпші видання багатьма мовами в дорогоцінних оправках та багатоілюстровані старовинні рукописи.

Як високоосвічена людина, Мазепа дбав про розвиток науки і культури, надавав матеріальну допомогу Києво-Могилянському колегіуму, який пізніше було перетворено на академію.

На свої кошти Мазепа будував церкви, монастирі, школи, шпиталі, бурси в багатьох містах Гетьманщини. Крім цього, він дарував маєтності монастирям.

Ведучий II. Дуже швидко Мазепа став користуватися повагою молодого царя. Взаємини цих різних за становищем, віком, характерами людей були сповнені гармонії та взаємопідтримки.

Ведучий I. Цар Петро I довіряв Мазепі, який вірою і правдою служив його інтересам: придушував народні повстання, посилав козаків для боротьби з Туреччиною та Кримом. Цар не залишався в боргу і жалував гетьмана різними почестями. У 1700 році Мазепа одержав найвищий орден - Андрія Первозвашого, він також отримав титул князя Священної імперії. Водночас з цими привілеями цар не дозволяв гетьману набути політичної та військової самостійності. Тому якщо раніше Мазепа і сподівався, що вірною службою царю він зуміє витягнути Україну з руїни й підняти її престиж у Європі, то згодом він почав усвідомлювати нездійсненність цих планів.

У 1700 році російський уряд надумав збудувати на запорізьких ще одну фортецю, на східному березі Дніпра - проти Микитиноного Рогу, в урочищі Кам'яний Затон. Ця подія не тільки обурила Військо Запорозьке, а й призвела до того, що серед січовиків посилилось незадоволення російською зверхністю взагалі.

Ведучий II. У 1700 році цар Петро I розпочав війну зі шведами й наказав запорожцям йти разом з козаками Мазепи в Лівонію. Більшість запорожців знехтувала наказом царя та гетьмана,

а решта січовиків хоч відкрито і не відмовилась воювати, та майже не брала участі у бойових діях.

Читач. Лист Війська Запорозького до Москви

«...ще начальники московського війська не збудували того города, а вже перевіз наш біля Кодака відняли й чинять нам всякі кривди та збитки. Через те Військо Запорозьке наказу про збудування города в Кам'яному Затоні слухати не буде, ламати камінь на будівлю того города на землях Запорожжя не дозволить, а якщо хто прибуде з московськими людьми той город будувати, то запорожці будуть збройно з ним битись».

Ведучий І. Мазепа ж, укріпившись у думці, що під зверхністю Росії Україна ніколи не стане самостійною державою, через посередників таємно починає переговори зі шведським королем Карлом XII. Про ці відносини, крім короля та Мазепа, знали тільки генеральний писар П. Орлик і прем'єр-міністр Карла XII Піпер.

Сценка №2

Входять козацькі старшини, стають в ряд.

Заходить святково вбраний Мазепа.

Мазепа (урочисто).

Панове полковники та все вельмишановне козацтво! Йду зустрічати Його Величність шведського короля, який допоможе нам визволити Україну з московського ярма.

Вигуки. Слава! Слава! Слава!

Мазепа (звертається до Чечеля). Чечеле, тебе призначаю комендантом замку. Не забувай, що доля України спочиває у твоїх руках. Коли московити прийдуть сюди, не впусти їх!

Чечель. Вони соди не ввійдуть!

Мазепа. Видержи аж до хвилини, коли я приїду зі шведами. Чечель. Я видержу.

Мазепа. А коли не зможеш видержати, то дай себе похоронити під звалищами цього замку. Ти носиш славне ім'я,

і твій предок уславився у війнах з Хмельницьким, я певний, що ти піддержиш славу його імені.

Чечель. Будь спокійний, гетьмане. Я зумію вмерти.

Мазепа. А ти, Кенігсене, що жив разом з нами, я певний, що твоє шляхетне серце доховає нам віри... Все залежить від твоїх гармат.

Кенігсен (поклонився і відповів). Ти мій пан і володар , і таким лишишся аж до моєї смерті. Мазепа. До побачення, мої брати, ми зустрінемось тут або в тамтому світі. Усі (разом) До побачення, пане гетьмане! Чечель. Зачиніть ворота і піднесіть міст!

Ведучий. Було це в неділю 4 листопада 1708 року.

Музика

Ведучий I. 8 листопада 1708 року Карл XII в урочистій обстановці дав королівське слово, що не складе зброї, поки не забезпечить Україні незалежність. І вже через кілька днів об'єднані війська вирушили до Батурина. Та про цей виступ дізналися москалі, і князь Меншиков з військом першим підійшов до Батурина й почав штурм. Мешканці завзято обороняли місто, та цим тільки розлютили Меншикова.

Невідомо, чим закінчилась би осада міста, якби не зрада одного з козацьких старшин. Серед ночі полковник Ніс перейшов на бік Меншикова і показав таємний пролаз у місто. Не гаючи часу, російське військо під покровомночі захопило місто і люто помстилося його мешканцям.

Коли місто було захоплено, Меншиков звелів вирізати весь люд до ноги й , загарбавши Мазепині скарби та усіяке добро, спалив місто і вщент зруйнував його. Тоді у Батурині жило 15000 осіб.

А в горді у Батурині

Мужиків та жінок

Упень сікли та рубали. Церкви палили,

святії ікони Ногами топтали.

Музика

Читець. Страшні репресії пройняли жахом Україну. Люди покидали міста і села у паніці, втікаючи в степи, а козаки присягали, «що будуть ходити аж по коліна в московській крові».

Ця різня зворушила Європу, яка з великою увагою стежила за подіями.

Читець. Із заголовків французьких часописів того періоду:

«Страшна різня»,

«Руїна України»,

«Жінки і діти на вістрях шабель»,

«Всі мешканці Батурина без огляду на вік і пол вирізані, як наказують нелюдські звичаї москалів»,

«Ціла Україна купається в крові. Меншиков уживає засобів московського варварства».

Читець. 13 і 14 листопада 1708 року лишаються історичними лиховісними датами для взаємин України з Московщиною. Невибачний злочин залишив на довгі роки кривавий спомин.

Читець. Уривок із поеми Тараса Шевченка «Великий льох»,

А мене, мої сестрички, За те не впустили, Що цареві московському Коня напоїла -В Батурині; як він їхав В Москву із Полтави. Я була ще недолітком, Як Батурин славний Москва вночі запалила, Чечеля убила, І малого, і старого В Сейму потопила. Я меж трупами валялась У самих палатах Мазепиних... Коло мене І сестра, і мати Зарізані, обнявшись, Зо мною лежали; І насилу-то, насилу Мене одірвали Од матері неживої. Що вже я просила Московського капітана, Щоб і мене вбили. Ні, не вбили, а пустили Москалям на грище! Насилу я сховалася На тім пожарищі. Одна тільки й осталася В Батурині хата! І в тій хаті поставили Царя ночувати, Як вертавсь із-під Полтави. А я йшла з водою До хатини... а він мені Махає рукою, Каже коня напоїти, А я й напоїла!.. Я не знала, що я тяжко, Тяжко согрішила! Ледве я дійшла до хати, На порозі впала. А назавтра, як цар вийшов,

Мене поховала

Та бабуся, що осталась
На тій пожарині
Та ще й мене привітала
В безверхій хатині.
А назавтра й вона вмерла
Й зотліла у хаті,
Бо нікому в Батурині
Було поховати.
Уже й хату розкидали
І сволок з словами
На у гілля попалили!..
А я над ярами
І степами козацькими
І досі літаю!
І за що мене карають,
Я й сама не знаю?
Мабуть, за те, що всякому
Служила, годила...
Що цареві московському
Коня напоїла!..
(Музика)

Ведучий// Військо Запорозьке, діставши звістку про те, що Мазепа приєднався до шведського короля і виступає проти москалів, дуже здивувалось, бо завжди вважало гетьмана за зрадника українського народу і найбільшого свого ворога. Проте мрія оборони незалежності Запорожжя й усієї України від загарбників підштовхнула запорожців забути свою зневагу до Мазепи й приєднатися до об'єданого шведсько-українського війська.

Петро І був дуже здивований діями Мазепи. Для царя це було справжнє потрясіння. Петро Олексійович став робити все можливе, щоб підірвати престиж гетьмана і відвернути від нього народні маси. Цар закликав запорожців та весь український народ залишатися вірним йому.

(Музика)

Ведучий 1. Проклинаючи Мазепу, цар Петро I наказав негайно обрати нового гетьмана. У Глухові, де знаходились головні сили царського війська, на козацькій раді 17 листопада 1708 року за волею царя гетьманом лівобережної України було обрано Івана Скоропадського. Після процедури виборів на ринковому майдані за наказом царя і в його присутності було влаштовано символічне покарання - страта Мазепи. Опудало, зроблене і одягнуте під Мазепу, повісили на шибеницю, а потім, знявши його, тягали вулицями і топтали ногами. Пізніше Петро I видав спеціальний наказ церковникам провести богослужіння з приводу анафеми - прокляття на зрадника і відступника Мазепу. З того часу понад два століття щорічно в церквах

Російської імперії проклинали Мазепу і проголошували йому анафему, яка була знята лише у 1918 році, але не російською православною церквою, а українською у Софійському соборі.

Ведучий 2. Петро I у свою чергу не хотів втрачати підтримку завзятих запорозьких козаків і послав на Січ стольників з коштовними дарунками і грошима, а саме: кошовому Гордієнкові - 500 червінців; старшині - 2000 червінців; на козаків - 12000 червінців. Тільки ніякі дарунки не могли прихилити січовиків на бік москалів, і на козацькій раді вони майже одностайно проголосували: «з Мазепою!». Більша частина козаків на чолі з Гордієнком поспішила на допомогу Мазепі. Дізнавшись про рішення запорожців, розлютований цар наказав зруйнувати Січ.

Читець. Момент з погляду військового був сприятливий. На Січі не було війська, бо більшість козаків пішла з Мазепою.

18 травня Яковлев підійшов до Камінного Затону. Він вислав до запорожців парламентаря з листом від Меншикова з наказом піддатись. Козаки кинули його у воду. Вони не хотіли мати з царем нічого спільного.

Перша спроба царських військ висісти на берег не вдалась, і більше тисячі із них потонуло в річці, полонені загинули від рук запорожців.

Та так само, як у Батурині, і тут зрада перемогла опір. Козацький полковник Галаган запропонував Яковлеву свої послуги і увів москалів до середини Січі. Там було триста козаків. Коли їх оточили, вони боролись сміливо, але Галаган обіцяв дарувати життя всім, хто складе зброю.

Запорожці, на своє лихо, повірили йому. Вони піддалися, і різня почалась. Галаган як справжній ренегат, що хотів забезпечитись у своїй зраді і не лишити живим нікого із своїх давніх друзів, метався як навіжений. Він цькував запорожців на всіх шляхах і вислав до Москви, у руки царських посіпак. Так прізвище Галагана, як і Носа, лишилось серед українського народу ганебним спомином.

(Музика)

Читець. Тарас Шевченко. «Іржавець». (Уривок)

Розказали кобзарі нам Про війни і чвари
Про тяжке лихоліття... Про лютії кари,
Що ляхи нам завдавали, - Про все
розказали. Що ж діялось по шведчині!
То й вони злякались! Онімиле з переляку,
Сліпі небораки

Отак її воеводи,

Петрові собаки,

Рвали, гризли... І здалека

Запорожці чули,

Як дзвонили у Глухові,

З гармати ревнули.

Як погнали на болото

Город будувати.

Як плакала за дітками

Старенькая мати.

Як діточки на Орелі

Лінію копали

І як у тій Фінляндії

В снігу пропадали.

Чули, чули запорожці

З далекого Криму,

Що конає Гетьманщина,
Не повинно гине.
Чули, чули небожата,
Чули та мовчали.
Бо їм добре на чужині
Мурзи завдавали.
Мордувались сіромахи,
Плакали і з ними
Заплакала Матер Божа
Сльозами святими.
Заплакала милосерда,
Неначе за сином.
І бог зглянувсь на ті сльози,
Пречистії сльози!
Побив Петра, побив ката
На наглий дорозі. Вернулися запорожці, Принесли з собою
В Гетьманщину той чудовний Образ пресвятої. Поставили
в Іржавиці В мурованім храмі. Отам вона й досі плаче Та за
козаками.

(Музика)

Ведучий I. В Україні тим часом справи склалися не на користь шведам та Мазепі, бо український гетьман не мав впливу на простий люд. Усі знали Мазепу не як їх оборонця, а як гнобителя і щирого прихильника москалів.

Ведучий II. Шведський король керував військом, лежачи на ношах, у важкому стані. Запеклий бій тривав два дні. Нарешті царське військо розбило шведів, які змушені були швидко відступати до Дніпра і рятуватись у турецьких землях.

Ведучий I. Успішні дії російського царя проти шведів, зруйнування царськими військами Запорозької січі і повна поразка шведського війська під Полтавою перекреслили всі плани і сподівання мазепи. Разом з Карлом XII, його генералами та решткою козаків Мазепа змушений був тікати у турецькі володіння. У серпні вони прибули до Бендер.

Читець. Лорд Байрон. Уривок із поеми «Мазепа» В жахливий день біля Полтави Від шведів щастя утекло, Навкруг порубане, криваве, Все військо Карлове лягло. Військова міць, воєнна слава, Така ж , як ми її раби , -Майнула до царя, лукава, І врятувався мур Москви , -До того пам'ятного року, До ще жахливішого дня, Що на ганьбу й різню жорстоку Ще більше виставив ім'я, Ще більше військо дав на злім , -Одному грім, а блиск усім.

Ведучий I. Петро I неодноразово звертався до турецьких правителів видати Мазепу. Щоправда, турки залишилися вірними заповітові свого Корану - не видавати втікачів, які шукають у них охорони.

Ведучий II. Мазепа два місяці прожив у своєму домі у Варниці, та моральні й фізичні напруження, невдачі, провал планів та задумів остаточно підірвали здоров'я старого гетьмана. Він поволі згасав.

2 жовтня 1709 року гетьман Іван Мазепа помер. П. Орлик вийшов до численної маси народу, що зібралась у дворі, і сповістив: « Панове козаки, ясновельможний пан гетьман Іван Мазепа помер».

Поховання гетьмана було пишним та урочистим. Труну, вкриту малиновим оксамитом із золотим шиттям везли на возі шестеро білих коней. В останню путь гетьмана супроводжували рядові козаки, старшина, Карл XII, представники султана і молдавські господарі.

Читець. Уривок із поеми Віктора Гюго « Мазепа». У пориві натхненнім переходиш межі

Всієї дійсности і п'єш на безбережжі Із вічної ріки...

Ніч зоряна і темна прибрана, поете, Волоссям, що його розкинули комети, Виводячи танки.

І бачиш нові зорі, Сатурна перстені, Підбігунових ночей заграви всміхнені Посеред білих криг, Ніщо тебе не томить, світ-життя безкрає,

І кожним порухом його кінці зміняє Твій невгамовний біг.

**План роботи козацького коша
Северина Наливайка на 2008-2009 н.р.**

I Семестр

№	Дата	Зміст роботи	Відповід.
1.	вересень	Вибори нового складу Козацького коша	Заступник директора: Гавриляк Н.М.
2.	-II-	Оформлення козацьких кутків куренів	Писар коша та куренів
3.	вересень- жовтень	Організація козацьких змагів	Отаман: Яремко Ігор. вчителі фізкультури
4.	вересень	Засідання козацької ради	
5.	14 жовтня	Проведення Свята Покрови та 66 річчю створення УПА	Заступник директора: Гавриляк Н.М. і Яремка Ігора
6.	Вересень- грудень	Виховні години : «Видатний козак Северин Наливайко» «Наш козак-герой» «Роль Василя Івахіва в боротьбі за відновлення Української державності» «Формування, та структура УПА» «Звичаї і традиції українського козацтва	Класні керівники
7.	листопад	Спільне засідання Козацької Ради школи та Козаків Прикарпацької Січі	Отаман: Яремко Ігор
8.	грудень	Оформлення усних журналів: «Воен УПА - патріот України»	Козацька рада
9.	грудень	Показовий виступ Бойового Гопака	Каміновський Андрій Юрович

II Семестр

№	Дата	Зміст роботи	Відповід.
10.	29 січня	Велика Козацька Рада до дня Героїв Крут	Отаман: Яремко Ігор
11.	квітень	Конкурс «Козаки жартують»	Бунчужний: Токарчук Василь
12.	-II-	Виїзне засідання на батьківщину Сагайдачного	Осаул : Пилипець Андрій
13.	-II-	Виставка робіт козаків коша «Козацькому роду нема переводу»	Писар: Огоновський Олег
14.	-II-	Засідання Козацької Ради про літні канікули	Обозний: Пімкін Олег
15.	Травень	Участь у Святі Героїв	Отаман: Яремко Ігор
16.	-II-	Зустріч з козаками товариства «Кіш»	Хорунжий: Дикун Володимир
17.	-II-	Відвідати засідання коренів	Отаман: Яремко Ігор

Література:

1. Кириченко О. Козацька педагогіка. - Харків: Основа - 2008 р.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. - Полтава. 1994 р.
3. Голубуцький В. Запорізьке козацтво. - К. 1994 р.
4. Донцов Д. Дух нашої давнини 2-е вид. - Дрогобич: Відродження, 1991 р.
5. Кузь. В.Г., Руденко Ю. Українська козацька педагогіка і духовність. - Умань, 1995 р.
6. Крип'якевич І. Історія українського війська - Т.1 - К.: Варта, 1994 р.
7. Пілат В. Бойовий гопак. - Львів: Логос, 1999 р.
8. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: Т.1. - К: Наукова думка, 1990 р.

ЗМІСТ

1. Передмова	3
2. Основні положення виховної системи школи.....	4
3. Учніське самоврядування школи	5
4. Присяга Козаків Коша Северина Наливайка	10
5. С Т А Т У Т Юнацького козацького коша	15
6. Обов'язки членів Козацького Коша імені Северина Наливайка.....	17
7. Велика Козацька Рада присвячена до Дня збройних сил України	18
8. Сценарій Великої Козацької Ради, присвячений святу Покрови.....	25
9. Земля, козацтвом знаменита До дня Українського козацтва	27
10. Козацькому роду – нема переводу	34
11. Спортивне свято “Козацькі забави”	39
12. Вечір пам'яті Івана Мазепи «Ой горе тій Чайці...»	45
12. План роботи козацького коша Северина Наливайка на 2008-2009 н.р.	60
13. Література.....	62

Наукове видання

Гавриляк Н.М.

Форми і методи виховання
учнівської молоді на традиціях
українського козацтва

Методичний посібник

Львів. Видавець - ПП Лукашук В.С. 2009

Підписано до друку 10.02.2009 р.

Формат 60x84/16. Гарнітура Minion Pro.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум.друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк. 1,05.

Вид №2. Наклад 500 прим.

Друк – ПП Лукашук В.С.

79053. Львів, Наукова, 5а.

тел.: 8 (032) 254-02-74

Свідоцтво держ. реєстру: ДК №2457.